

Konferencia a vállalati együttműködésről Székesfehérvárott

Székesfehérvári tudósítónktól:

Az együttműködés korszerűsítésének lehetőségei a termelői szolgáltatásoknál címmel kezdődött kedden országos konferencia a vertikális együttműködések témakörében szervezett rendezvénysorozat második tanácskozásaként. A Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság, a GTE, a MAE, a SZOT, a HFN és a Neumann János Számítógéptudományi Társaság által rendezett 3 napos eszmecsere célja a vállalatok egymás részére nyújtott szolgáltatásainak, a háttérpari tevékenység helyzetének vizsgálata, az együttműködés fejlesztési lehetőségeinek megvitatása.

Vállalataink a termelést kiegészítő tevékenységek egész skáláján az önellátásra rendezkedtek be, ennek oka, hogy termelési infrastruktúráink korszerűtlen, néhol kialakulatlan. Jelentős létszámot, irányító apparátust és eszközt foglaloztatnak háttérpari termeléssel (szerszám- és alkatrészgyártással stb.), s a szolgáltatások szinte teljes körével — épületeik és termelőberendezéseik javításával, karbantartásával, áru- és munkásszállítással, készletezéssel, raktározással, műszaki tervezéssel, munka- és üzemszervezéssel, szociális és jóléti intézmények üzemeltetésével, iparitanulóképzéssel és továbbképzéssel.

Az önellátásra való, még ma is szinte általánosnak tekinthető törekvés oka az, hogy a közvetlen tervutasításos irányítási rendszerben a kiemelt végtermék mennyiségének növelésére fordították az erőforrások legnagyobb részét s a szolgáltatási igények kielégítésére nem volt más mód, mint az önellátásra való berendezkedés, hiszen olyan vállalat, vállalkozás, amelyik ezt a feladatot látta volna el, nemigen akad. Ezt a tendenciát később a vállalati gazdálkodási köveleményrendszer, az érdekeltiségi szempontok tovább erősítették, sőt néhány, korábban szolgáltatással foglalkozó vállalat is fokozatosan áttért a termelőtevékenységre. Kialakult a vállalatvezetési szemléletben a teljes gazdálkodási befelfordulás és a kooperáció iránti bizalmatlanság.

E téren még ma is lassú a szemléletváltozás — vállalataink jelenleg is az iparban dolgozó fizikai munkásoknak csaknem felét nem az alaptevékenységben foglalkoztatják, a szakmunkások negyede pedig karbantartást végez. Hogy ez népgazdasági szinten milyen veszteség, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy míg egy karbantartó szakember évente 100–120 ezer forint termelési értéket állít elő, addig a gépiparban egy hasonló végzettségű munkás 300 ezer forint termelési értéket produkál. Az ország tehergépkocsi-állományának 20 százaléka a fuvaroztató vállalatok tulajdonában van, a többi a vállalatok,

közületek birtokában. Ugyanakkor az áruszállítás felét fuvaroztató vállalatok bonyolítják le, gépkocsijaik kihasználtsága négyeszerese a „saját” teherautókének.

A gyors, pontos, hatékony termelői szolgáltatást nyújtó gazdasági egységek számának növelésére az Ipari Minisztérium és az Állami Fejlesztési Bank közös pályázatát hirdették, ettől azt várják, hogy javul a szolgáltatási teljesítmény és színvonal. A vállalatok közötti kapcsolat fejlesztésében már mutatkozik némi javulás. Az öt jól működő termelői egységek társulás közösen igyekszik megoldani anyag- és készletgazdálkodási, szállítási és anyagmozgatási, gépjávitási és innovációs feladatainak egy részét. Igen eredményesnek bizonyult a műtrágyagyártó vállalatok nagyjavítási együttműködése, amelynek keretében a termelővállalatok, a VEGYEPSZER és egy csehszlovák partnervállalat egyeztetve ütemezi be az üzemeltetéssel járó nagyjavításokat, s ilyenkor a karbantartó létszámot, eszközeit kölcsönösen átirányítják egymáshoz. Ezzel elérték azt, hogy egy-egy vállalatnak nem a kampánymunkák idején szükséges mértékben kell növelni a karbantartók létszámát, s csökkent a javítások ideje is.

A szellemi szolgáltatások körében is vannak már szakosított vállalatok, intézetek, s akad példa az ágazati együttműködésre is. Tervezik a hazai és nemzetközi gépkölcsönzés megszervezését, a használt gépek, termelői berendezések értékesítésének megoldását, s szorgalmazzák a termelési szolgáltatást végző kisvállalkozások, társulások létrehozását.

A kisvállalkozási formák, melléküzemágak tevékenysége már jelentős, de a fejlődés minden lehetőségét még nem merítették ki. A termelői szolgáltatások fejlesztéséhez vezetői és gazdasági szemléletváltásra is szükség van. Tudomásul kell venni, hogy iparunk megújulását, a népgazdaság intenzív fejlődését lényegesen meggyorsíthatja, ha elérjük, hogy minden tevékenységet, a szolgáltatásokat is, olyan szervezet végezzen, amely arra minden vonatkozásban a legfelkészültebb.

Dávid Erzsébet

Soros-alapítvány

Interjú egy amerikai üzletemberrel

Az 1947-ben Londonban letelepedett magyar származású Soros György ma amerikai üzletember, 1969 óta saját vállalata van az USA-ban, s tőzsdei befektetésekkel foglalkozik. Tizenkét év alatt a sikeres üzletember tőkéje 4 millióról 400 millió dollárra emelkedett, cégénél mindössze 14-en dolgoznak. Soros György a Magyar Tudományos Akadémiával megállapodást kötött, 1 millió dolláros alapítványt hozott létre.

— Az Akadémia főtítkárhelyettesével, Láng Istvánnal közösen aláírt együttműködési szerződés alkalmából Ön azt mondta, hogy alapítványát magánemberként létesíti. Miért hangsúlyozta ezt?

— Azt akartam kifejezni, hogy ehhez tényleg nincs közem senki másnak, kizárólag az én magánvagyonomból származik. Semmi közem a kelet–nyugati kapcsolatokhoz. Én valóban azt szeretném, ha az alapítvány sikeresen funkcionálna Magyarországon. Eredetileg magyarországi alapítványt kívántam tenni, de erre nem voltak meg a törvényes lehetőségek. Így az alapítványt amerikai lett, ám a felettel rendelkező bizottság, amelynek én vagyok az elnöke, rajtam kívül magyarokból áll, társelnöke Kulcsár Kálmán, az Akadémia főtítkárhelyettese, Csizmadia Ernő, a Közgazdaságtudományi Egyetem rektora, Vámos Tibor, a Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézet igazgatója, valamint Hankiss Elemér szociológus.

Azt szeretném, hogy a rendelkezésre álló forringtonak ez a bizottság ossza szét a beérkező pályázatok nyilvános elbírálása útján. Pályázni a kultúra, a tudomány, a gazdaság bármely ágából lehet, bármivel. Örömmel fogadunk minden jó ötletet. Nem tanulmányok készítésére szánjuk az összeget, hanem

valamilyen alkotás — például festmény, könyv, de lehet művészeti galéria is — megvalósításában szeretnénk segítséget nyújtani. A felkértek azonban ki vannak zárva, nekik adódnak ma már más lehetőségek is.

— Az aláírásnál szó esett szabadalmak, műszerek vásárlásáról is. — Ez az alapítvány „másik fele”. A dollár valóban rendelkezésükre áll a könyvtáraknak, a kutatóintézeteknek, hogy beszerezhessenek egyes számukra szükséges dolgokat vagy esetleg tanulmányútra küldhessék munkatársaikat — ha megvan erre a forintjuk. Az alapítvány forringtonak ugyanis éppen ezekből az összegekből gyűlik össze.

— Van valamilyen üzleti kapcsolata is Magyarországgal?

— Nincs és nem is hiszem, hogy a közeljövőben lesz, nem látok itthon üzleti lehetőségeket.

— Az alapítványra visszatérve, személyesen nincs hasznom belőle, de azt remélem, hogy általa közelebb jutunk a számomra fontos eszmék megvalósításához. Erre hajlandó vagyok nagyobb összeget is áldozni, annál is inkább, mert mint üzletember jól tudom, hogy az elaprózott összegekből kevés haszon származik, a hatékonysághoz elegendő pénz is kell.

Zádor Erika

Ülést tartott az MKK mezőgazdasági és élelmiszeripari tagozata

MÉG MEGLEVŐ IDEI HITELLEHETŐSÉGEK AZ AGRÁRGAZDASÁGBAN

Munkatársunktól:

A Magyar Nemzeti Banknak a beruházási egyensúly mellett az árualap és a -kereslet közötti összhangra is ügyelnie kell, ezért szigorodik általában is és az agrárszektorban is a forgóeszköz-hitelezés — mondta dr. Kis Pál, az MNB elnökhelyettese, az MKK mezőgazdasági és élelmiszeripari tagozatának ülésén. Szólt arról is, hogy a Világbank-programokhoz kapcsolódó hitelek elősegítik az agrárgazdaság fejlődését, de ezek mellett is vannak olyan hitelkezetek, így a három központi kormányprogramhoz kapcsolódóak, amelyeket már tavaly sem merítettek ki teljesen a jelentkezők.

Bár a kamara mezőgazdasági és élelmiszeripari tagozatának tagvállalati ülésére eljött agrárszakemberek a meghirdetett előadást kissé későnek vélték (az „Az 1984. évi hitelezési lehetőségek” címet kapta), az előadó a hitelpolitika módosulásáról és a fel nem használt hitelkezetekről beszélve új, hasznos információkat adott a hallgatóságának.

Dr. Kis Pál előljáróban a hitelpolitika változásairól szólt. Már a jövőt jelzi a kamatrendszer egységsítése, azaz az egységes kamatláb megteremtése, a preferenciák eltörlése. A betéti kamatok felemelése: egyéves lekötésnél 9, 2, vagy több éves lekötésnél 11 százalékra, a banki pénzeszközök bővítését szolgálja. Ugyanis ilyen nagyságú kamatoknál az előadó szerint megéri betenni a pénzt annak a cégnek, amely nem képes 9–11 százalékos agráripari átlagjövedelmezőségű felelősséget vállalni.

A kamatok mellett változnak a hitelezési irányelvek is. A Magyar Nemzeti Banknak nemcsak a beruházások előírt alakulására kell ügyelnie, hanem a belső egyensúly, azaz az árualap és a kereslet közötti összhangra is. Ezért szigorított — de nem merev! — a forgóeszköz-hitelezés is. Mivel a vizsgálatok szerint a készletgazdálkodás sok helyen nem megfelelő, túlzott mértékű az eszközkezelés, a forgóeszköz-hitelezés megítélésénél mindent figyelembe veszik. Azaz a bővített újratermelés indokolt többletforrásait továbbra is finanszírozzák, de a bank szerint felesleges többletkészletet nem. A készlet felhalmozódása, lassú értékesítése különösen azoknál a mezőgazdasági üzemeknél fordul elő, amelyeknél erőteljes az ipari tevékenység. Itt talán erőteljesen emelkedtek a készletek, mert sokszor nem volt fizetőképesség megrendelés az ipari termelés mögött.

A banki hitelek másik nagy csoportja a fejlesztések finanszírozásában vesz részt. A mezőgazdaság és az élelmiszeripar itt jelentős hitelekkel is számolhat a világbanki fejlesztések terén. Ismeretes, hogy az első programot (az úgynevezett gabonaprogramot) a világbanki hitelek felhasználására ebben az ágazatban fogadták el. Az erő- és munkagépekre vonatkozó hitelkezetet részben már igénybe vették a mezőgazdasági üzemek. Ennek keretében érkeztek be egyebek között Claas kombájnok és egyéb gépek az országba. Az 1984. évi és 1985. tavaszi beszerzésekre mintegy 2 milliárd forint hitel áll rendelkezésre. A gabonárólókra adható hitelkezet felhasználására nem jelentkeztek annyian, mint várták.

Újabb program keretében a mezőgazdasági és élelmiszeripari termelés hatékonyságának növelésére felhasználható további világbanki hitel 1985-től válik igénybe vehetővé. A tervek szerint a hitelt egy fehérje takarmányadalékok előállítására építésére, sertéskezelésre és takarmánykeverék rekonstrukciójára, a marhabizáslás bővítésére kívánják felhasználni. Szó van élelmiszeripari rekonstrukcióról is.

A mezőgazdaságban az idén megvalósítandó beruházások értéke 26 milliárd, az élelmiszeriparban 7 milliárd forint. Ez az összeg az egy évvel ezelőtinek 87 százaléka és az idei népgazdasági beruházási előirányzat 18 százaléka. De gondolni kell arra is, hogy az infrastruktúrában, a gépjávitásban, a vegyiparban és egyébített megvalósult beruházások is érintik az agrárszektor. Az viszont az összeget tanulmányozva is kiderül, hogy új, nagy létesítmények létrehozásáról az idén sincs szó. Mindig van azonban pénz, esetleg devizahitel-lehetőség is, újszerű, gyorsan megtérülő elgondolások megvalósítására — hívta fel a figyelmet Kis Pál.

Az ágazati fejlesztéseknél továbbra sem tudnak hitelt adni a baromfitermelés fejlesztésére, s a többi hústermelés ágazatnál is — a hizómárha kivételével — csak szinten tartó, rekonstrukciós be-

ruházásokhoz ad segítséget a bank. A fejlesztések között elsőbbséget élveznek a mezőgazdaságban a gépbeszerzések, a meliorációs beruházások, az élelmiszeriparban a kiserelés, a csomagolás és a tárolás javítását szolgáló beruházások.

Szívesen látottak azok a hitel-felvételi kérelmek, amelyek a három kormányprogramhoz: az exportárualap bővítéséhez, az energiaracionalizáláshoz és a gazdaság anyagfelhasználáshoz kapcsolódnak. Az erre a három célra igénybe vehető hitelkezetet tavaly sem merítették ki a jelentkezők. Idén a konvertibilis árualap bővítésére még lehet hitelt igényelni, esetenként a korábbinál kedvezőbb feltételekkel. Az exportfejlesztő hitel jelentőségét mutatja, hogy tavaly az agrárgazdaság nem rubel elszámolású exportjából 20 százalékkal részesedtek a korábban ilyen hitelt igénybe vevő szövetkezetek és vállalatok.

A takarékos energiateljesítéssel a mezőgazdaságban a bankhitelből 1983-ban 215 millió forintot vettek fel a mezőgazdasági és 200 milliót az élelmiszeripari üzemek. A nedves kukoricatárolás elterjedése, a fűtőolaj gázal való helyettesítése is

hozzájárult ahhoz, hogy 1979-hez képest nem nőtt, sőt csökkent az agrárszektor energiateljesítése. Nem elég élénk az érdeklődés a hulladék és a melléktermék hasznosítását segítő hitelek iránt sem, holott az élelmiszeriparban — amely 1983-ban 63 millió forintot vett igénybe erre a célra — jó lehetőségek lennének a takarékos-ságra.

Az ágazati hitelként kihelyezhető összeg 2,3 milliárd forint, ebből körülbelül 500 millió forinttal segítik a világbanki gabonátárolási programot.

A hitelpolitika jövőjéről szólva az előadó utalt a bank növekvő hitelezési felelősségére. A vállalatoknak esetleges pénzügyi hiányait elsődlegesen saját pénzügyi forrásaikból kell rendezniük. Ha ezek erre nem elegendőek, veszélybe kerülhet a bankhitel visszafizetése. A banknak ezért a hitelkérelmeket még alaposabban és gondosabban kell vizsgálnia, körültekintőbben kell eljárnia az engedélyezés alkalmával. Ehhez a bank megnézi a vállalati hitelképességet és egyéb új mutatókat, emellett eddig nem használt fogalmakat is kell vizsgálnia. Ilyen mutatók például: a likviditási ráta, a belső megtérülési ráta, a folyamatos pénzböveletek alakulása, az adósságszolgálati fedezet mutatója stb. Új fogalomként pedig a vállalat kockázatviselő képességéről lehet beszélni. Dolgoznak a bankrendszer korszerűsítésén is. A bankrendszer jövőbeni változásai esetén is megmarad a Magyar Nemzeti Bank deviza- és pénzforgalmi monopóliuma. A kisebb bankok által nyújtott hitelek egy részének refinanszírozója lesz az MNB.

A Magyar Divat Intézet őszi-téli divatbemutatója

Munkatársunktól:

A magyar ruházati szakma az egyre nehezező verseny ellenére is bizonyos fellendülést mutat, elsősorban a minőség tekintetében a nemzetközi piacokon. Az exportkövetelmények mindenütt megnöttek és a szocialista országokban is csak a divatos modelleket lehet eladni — hangsúlyozta a bemutató előtti sajtótájékoztatóján az MDI igazgatóhelyettese, Vezér Mihályné. Ebben nagy segítségére van a magyar vállalatoknak a Nemzetközi Gyapjú Titkárság, a Woolmark védjegy magyarországi licenctulajdonosai készen kapják tőle a gyártmányok fejlesztéséhez a „receptet”.

Az 1984–85-ös őszi-téli divat hármas jelszava: igényes egyszerűség, folyamatos megújulás, alkalmazkodás a lehetőségekhez. Igen sokféle sziluett jelentkezik az új divatban, s az eligazodásban segítenek a betűjelzések. A divatvonalakat most az A, az I, a T, a V és az Y betűk vezetik. Változatlanul uralkodik a réteges öltözködés, a kényelmes, lezser vonalvezetés és a konfekcionált termékeknek is egyedi hatást adó kézműves jelleg. A színek közül 24-félet hasznosítanak, 4 szín csoportra osztva, ezek a semleges pasztellszínek, a mélytónusú, illetve a középárnyalatú és végül a hangsúlyos színek. Ez utóbbiak közé tartozik az ibolyakék, a vöröslila, a jégkék és a citromsárga. A divatirányzat most mentes a túlzásoktól, az egyéniség hangsúlyozására törekszik.

A Duna Intercontinentalban megrendezett divatbemutató első részében a Woolmark licenctulajdonos magyar vállalatok modelljei sorakoztak fel, valamint a bemutatón részt vevő francia és olasz cégek kreációi. A közönség láthatta

a KGST-országok egyeztetett divatirányzatának megvalósulásaként a berlini Mode Institut der DDR kollekcióját is: különösen szép, elegáns vonalt, bő és bélés nélküli gyapjúkabátokat, amelyekre óriási zsebeket varrtak és paszpallal díszítették őket, szűk és bő szoknyákat, a réteges öltözék érdekes darabjait és a ruhákat sokszor kiegészítő nagy gyapjúszálakat, vállkendőket. A szoknyák hossza változatos.

A férfidivat inkább a klasszikus irányzatot képviselte, a gyermekdivatnál pedig az úgynevezett alapöltözék dominált, amit szükség szerint lehet variálni. Az anyagok köze ismét visszatér a selyem, változatlanul felhasználják a kord- és a düftint- és a bőrkombinációkat, az estélyi ruháknál pedig a csillogó fémszálas anyagokat.

b. l.

Az EAN 1984. évi közgyűlése

Kamarai tudósítónktól:

Az NSZK-beli Wiesbadenben tartotta 1984. évi közgyűlést az Európai Termékszámozási Társaság (EAN). Ezen a január 1-i csatlakozásunkat követően első ízben képviseltette magát dr. Zányi Jenő elnök és Szóváry Előd főosztályvezető személyében a Magyar Kereskedelmi Kamara.

A közgyűlés által megtárgyalt és elfogadott legfontosabb előterjesztések az alapszabály módosítására, a költségvetésre, a szervezet további bővítése kapcsán felvetődő problémákra, valamint egyes technikai kérdésekre vonatkoztak.

A CIB (Central-European International Bank Ltd.) Budapest tájékoztatója a nemzetközi pénzügyi kamatokról az 1984. június 8-i valutánapra

	1 hónapos lekötésre	3 hónapos lekötésre	6 hónapos lekötésre
USD	10 7/8—11	11 3/8—1/2	12—12 1/8
DEM	5 1/2—5/8	5 3/4—7/8	6 1/8—1/4
CHF	3 5/8—3/4	3 3/4—7/8	4 1/8—1/4
GBP	9 1/8—1/4	9 3/8—1/2	9 3/4—7/8
FRF	12 1/4—3/8	13 1/2—5/8	14 3/8—1/2
JPY	6 1/4—3/8	6 1/4—3/8	6 3/8—1/2
NLG	5 7/8—6	6 1/8—1/4	6 3/8—1/2
BEF	11 5/8—3/4	11 3/4—7/8	11 7/8—12

Az USA dollár prime rate 12.5%
A kanadai dollár prime rate 12%
A fenti adatok tájékoztató jellegűek